

Կիրակնօրեայ Ընթերցումներ	էջ 1
Անդրադարձներ եւ Խորհրդածութիւններ	էջ 2
Ողորմութեան Կանչ Մը (Շար. 29)	էջ 3
Ծանուցումներ	էջ 4

**ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ
ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻ
ՀՌՈՄԱՅԵՑԻՆԵՐՈՒՆ ԳՐԱԾ
ՆԱՄԱԿԷՆ**

1.1-7

Չգոյշ եղէք, որ ոեւէ մէկը ձեր միտքը չգրաւէ իմաստասիրական տեսութիւններով եւ խաբբեայական սին խօսքերով,

... մարդացած Քրիստոսի մէջ կը բնակի Աստուածայից բնութեան ամբողջ լիութիւնը:

որոնք մարդկային աւանդութիւններու եւ բնութեան ոյժերու վրայ կը հիմնուին եւ ո՛չ թէ Յիսուս Քրիստոսի վարդապետութեան վրայ: Որովհետեւ

մարդացած Քրիստոսի մէջ կը բնակի Աստուածային բնութեան ամբողջ լիութիւնը: Եւ դուք ձեր կեանքին լիութիւնը գտաք՝ միանալով անոր,

Մկրտուելով՝ անոր հետ միասին թաղուեցաք, եւ անոր հետ ալ յարութիւն առիք, քանի որ հաւատացիք Աստուծոյ զօրութեան...

որ գլուխն է ոգեղէն աշխարհի բոլոր իշխանութիւններուն ու պետութիւններուն: Հաւատքի ճամբով երբ Քրիստոսի միացաք, դուք ձեր մեղքերը թօթափեցիք եւ Քրիստոսի թլփատու-

թեամբ ստացած եղաք սրտի թլփատութիւնը: Մկրտուելով՝ անոր հետ միասին թաղուեցաք, եւ անոր հետ ալ յարութիւն առիք, քանի հաւատացիք Աստուծոյ զօրութեան, որ զայն մեռելներէն յարուցանեց: Քրիստոսի հետ Աստուած ձե՛զ ալ կենդանացուց, քանի դուք հոգեւորապէս մեռած էիք ձեր մեղքերուն պատճառով, որովհետեւ անթլփատ հեթանոսներ էիք: Այո՛, Աստուած ներեց մեր բոլոր յանցանքները եւ իր իշխանութեամբ ջնջեց մեր օրինազանցութեան համար մեզի դէմ արձակուած դատապարտութեան վճիռը, զայն խաչափայտին գամելով: Այսպիսով անիկա զինաթափ ըրաւ ոգեղէն աշխարհի իշխանութիւններն ու պետութիւնները, յայտնապէս խայտառակելով ու պարտութեան մատնելով զանոնք Քրիստոսի ձեռքով, անոր յարութեան ատեն:

Քրիստոսի հետ Աստուած ձե՛զ ալ կենդանացուց...

**ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԷՆ
ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍԻ
2.1-7**

Ութը օր ետք, երբ մանուկը թլփատելու ժամանակը հասաւ, Յիսուս կոչեցին զայն, այն անունով որ հրեշտակը տուած էր անոր՝ տակաւին Մարիամի որովայնին մէջ չյղացած:

Անդրադարձներ Եւ Խորհրդածույթիւններ

Չեկուցում Թիւ 2.- Տե՛ս Չեկուցում Թիւ 1-ը, Կիրակնօրեայ թերթիկի 22 Դեկտեմբեր 2024-ի համարին մէջ: Կը շարունակեմ ամփոփել Ս. Պատարագի մասին դասախօսութիւններու շարքը: Նախապէս գրեցի «գոհ» բառի ծագումնաբանութեան մասին: Իսկ այժմ՝ ի՞նչ ըսել է «գոհ»:

Մալխասեանի բառարանը անոր տարբեր նշանակութիւններուն մասին հետեւեալ բացատրութիւնները տուած է. 1) Նուէր որ մատուցանուի էր Աստծուն կամ աստուածներին անասուններով, մթերքով, ըմպելիքով եւ այլն, որոշ կրօնական ծիսակատարութեամբ: 2) Այն կենդանին որ գոհ է բերում: 3) Մարդ որ խոշտանգուի կամ մեռնում է՝ ենթարկուելով բռնութեան կամ անարդարութեան: 4) Մարդ որ տուժում է ուրիշների շահերի համար: 5) Նուէր որ մարդ տալիս է յօգուտ մի լաւ բանի: 6) Մահ կամ գրկանք որ մարդ յանձն է առնում մի գաղափարի համար:

Այս բացատրութիւններուն մէջ գլխաւոր երեք տարբեր նշանակութիւններ կը տեսնենք. 1-ը եւ 2-ը իրարու մօտիկ են. 3-ը եւ 4-ը՝ իրարու. եւ 5-ը եւ 6-ը՝ իրարու: Այս երեք նշանակութիւններէն առաջին երկուքը՝ գոհի աւանդական նշանակութիւնն են: 3-ը՝ յետ-Վերածննդեան, կենթադրուի 16-17 դարերու իմաստափոխութիւն. իսկ 4-ը՝ հաւանաբար 19-րդ դարու: 3-ն ու 4-ը կապուած են լատիներէն Ս. Գիրքի «victima» բառին եւ անոր արեւմտեան լեզուներու մէջ տարբերակներուն իմաստափոխութեան: 5-ն ու 6-ը՝ 19-րդ դարէն կու գան, դարձեալ՝ արեւմուտքէն, եւ առնչաբար «sacrifice» բառի աշխարհականացումին: Կը խորհիմ, որ «գոհ» բառը պէտք է գործածել միայն կրօն-ա-ծիսական ընծաներուն կամ մատուցումներուն համար. իսկ միւս երեւոյթներուն պարագային՝ ամէն մէկուն ճշգրիտ անունը տալ, կամ ճշգրիտ անուանում մը կատարել:

*

«Պատարագ» բառը բացատրուած է՝ «գոհ, ընծայ, նուէր»: «Ընծայ» եւ «նուէր» բառերը նոյնիմաստ են, թէեւ կրօնական լեզուն կը նախընտրէ «ընծայ» բառը ծիսական տարածքին վերապահել, իսկ «նուէր» բառը՝ ընկերային: Բայց «գոհ» բառը ինչպէ՛ս եկած է «ընծայ» ու «նուէր» բառերէն առաջ կեցած է՝ իբրեւ թէ անոնց հոմանիշ ըլլար:

Եբրայական Ս. Գիրքին, այսինքն՝ մեր Հին Կտակարանին մէջ, առ Աստուած սրբազան մատուցումներու երկու գլխաւոր բառեր կան. մէկը՝ մինհա(h)»ն է, միւսը՝ «քորբան»ը: Ամէն տեսակի ընծայ կամ նուէր «մինհա(h)» է:

«Հարկ» իմաստով ալ գործածուած է մերթ: Բառին ծագումը ծանօթ չէ, ուստի՝ անստուգաբանելի: Կրօն-ա-ծիսական լեզուին մէջ, «մինհա(h)»ն առ Աստուած բուսական ընծան է, ընդհանրապէս, երբեմն՝ կենդանականը: Երբ եբրայական Ծննդոցի Կայէն-Աբելեան դրուագը կը կարդանք, 4.3-5-ի մէջ կը տեսնենք՝ թէ Կայէնի «երկրի պտուղէն» ընծաներուն համար բառը «մինհա(h)»ին յոգնակին է: Նոյնպէս՝ Աբելի «ոչխարներուն անդրանիկներէն ու անոնց պարարտներէն» ընծաներուն պարագային:

«Քորբան» բառը եւս, ընծայ կը նշանակէ: Բայց ի տարբերութիւն «մինհա(h)»ին՝ միայն ծիսական բառ մըն է, որ կը նշանակէ «մօտ բերուած». հասկնալ՝ Ս. Սեղանին «մօտ բերուած» (մատուցուած): «Քորբան»ը գործածուած է եբրայական Ս. Գիրքի քահանայական խմբագրութիւններուն մէջ: Քահանայական աստուածաբանութեան մէջ, կենդանական ընծան նախապատիւ համարուած է. այս պատճառով ալ «քորբան»ը առհասարակ կենդանական ընծան է: Նաեւ կը տեսնենք, որ «քորբան» բառը գործածուած է հացեղէն, հեղուկ, խնկեղէն կամ համեմային ընծաներուն համար:

Արդ, կը տեսնենք, թէ եբրայերէն Ս. Գիրքը՝ ընծայ եւ նուէր կամ Ս. Սեղանին «մօտ բերուած» իմաստներով բառերը ունի:

Մեր հայերը երբ Աստուածաշունչը թարգմանեցին, նախ ասորերէն թարգմանութենէ մը «փութանակի» գործ ըրին, եւ ետքը՝ յունարէն թարգմանութեան մը հետ բաղդատելով՝ վերատեսութեան ենթարկեցին կատարուածը: Երբ կը նայինք յունարէն Եօթանասնից թարգմանութեան, հոն ուր «մինհա(h)» եւ «քորբան» բառերն են՝ առհասարակ ընծայ, նուէր կամ մատուցում բառերու յունարէն համարժէքներն են: Իսկ հայերէն գրաբար Աստուածաշունչը առհասարակ ունի «պատարագ» բառը: Ասիկա տեսած է Հրաչեայ Աճառեան, եւ պնդած՝ թէ մեր «պատարագ» բառը ընծայ, նուէր նշանակած է: Տե՛ս Արմատական Բառարանը:

Իսկ ուրկէ՞ «գոհ» բառին առաջնահերթութիւնը: Ս. Պատարագի մասին լատին մեկնաբանութեան գոհագործական շեշտադրումէն:

Եզրակացութիւն. նկատի ունենալով եբրայական Ս. Գիրքը եւ անոր Եօթանասնից թարգմանութիւնը՝ կարելի է ըսել, թէ մեր հայերուն մօտ «պատարագ» բառը նշանակած է ընծայ, նուէր:

ԳՔ

(Շարունակելի 2)

ՉԱՏԿՈՒԱՅ ԿԻՐԱԿԻ

ՈՂՈՐՄՈՒԹ-ԵԱՆ ԿԱՆՉ ՄԸ ԱՊՈԹՔԱԵՐ ԸԷՆԸՍԻԷՆ

ՀԵՊԻՏԱԿ՝ ՀԷՆՐԻ ՆՈՒԸՆ
ԹԱՐԳԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ ԿԱՐՕ ՍՐԿ. ՆՈՒՍՈՒՏԵԱՆԻ

ՄԱՍ ԵՐՐՈՐԴ

III ՅՈՅՍԻ ՃԱՌԱԳՎԱՅԹՆԵՐ

Չատկուան եղանակը յոյսի ժամանակ է: Տակաւին վախ կայ, տակաւին՝ մեղաւորութեան ցաւալի գիտակցութիւն, բայց նաեւ կայ ընդթափանցող յոյսը: Նոր բան մը կը պատահի, բան մը որ կ'անցնի կեանքի մեր փոփոխուող տրամադրութենէն անդին: Կրնանք խնդուն ըլլալ կամ՝ տխուր, լաւատես՝ կամ յոռետես, հանդարտ կամ բարկացող, բայց Աստուծոյ ներկայութեան կայուն հոսանքը կը շարժի աւելի խորը քան մեր մտքերուն եւ սրտերուն փոքր պիքները: Չատկկը կը բերէ այն գիտակցութիւնը, թէ Աստուած ներկայ է՝ նոյնիսկ եթէ այդ ներկայութիւնը ուղղակի չի նշմարուիր: Հակառակ անոր որ կը թուի թէ աշխարհի մէջ ամէն ինչ դէպի աւելի վատը կ'ընթանայ, Չատկկը կը բերէ աւետիսը, թէ Չարը արդէն իսկ յաղթուած է: Չատկկը կը թողատրէ հաստատել, որ թէեւ Աստուած շատ հեռու կը թուի ըլլալ, եւ տակաւին կը մնանք զբաղուած բազում փոքր բաներով, բայց մեր Տէրը ճամբուն վրայ մեզի հետ կը քալէ եւ կը շարունակէ մեզի բացատրել Սրբազան Գիրքերը: Ուստի, կեանքի մեր ճամբուն վրայ, իրենց յոյս սփռող յոյսի բազմաթիւ ճառագայթներ կան:

Քաղցր Տէր, յարուցեալ Տէր, լոյսը աշխարհի, քեզի թող ընծայուին ամէն գովաբանութիւն ու փառք: Այս օրը, որ այնքան լի է ներկայութեամբ, խնդութեամբ, խաղաղութեամբ, հաստատօրէն քուկդ է:

Տակաւին նոր վերադարձայ խոր անտառին մէջ քալել: Պաղ էր եւ հովոտ, բայց ամէն ինչ քու մասիդ կը խօսէր: Ամէն ինչ. ամպերը, ծառերը, խոնաւ խոտը, ձորը իր հեռաւոր լոյսերով, հովին ձայնը: Բոլորն ալ յարութիւնդ պատմեցին. բոլորն ալ զիս գիտակից դարձուցին, որ ամէն բան իսկապէս բարի է: Քու մէջդ ամէն բան բարի ստեղծուած է, եւ Քեզմով՝ ամբողջ ստեղծագործութիւնը նորոգուած՝ ու սկզբնական իր փառքէն աւելիին բարձրացած:

Այս օրուան աւարտին, երբ կը քալէի խոր անտառին մէջէն, լի մտերիմ խնդութեամբ, լսեցի Մարիամ Մագթաղենացին իր անունով կանչելը նաեւ ինչպէս լճափէն կանչեցիր բարեկամներդ որ իրենց ուռկանները նետեն: Տեսայ նաեւ փակ սենեակը մտնելը՝ ուր վախով հաւաքուած էին աշակերտներդ: Տեսայ յայտնուիլդ լերան վրայ եւ գիւղի եզերքներուն: Այնքան մտերիմ են այս դէպքերը: Անոնք կը նմանին սիրելի ընկերներու բաշխուած յատուկ շնորհքներու: Ատոնք չէին կատարուած ոեւէ մէկը տպաւորելու կամ համակելու համար, այլ միայն ցոյց տալու որ սէրդ մահէն աւելի զօրաւոր է:

Ով Տէր, հիմա գիտեմ. լռութեան՝ հանդարտ պահու մը մէջ, մոռցուած անկիւն մը պիտի հանդիպիս ինձի, անունովս պիտի կանչես զիս, եւ ինձի խաղաղութեան խօսք մը պիտի ուղես: Իմ ամենահանդարտ ժամուս է, որ ինձի համար յարուցեալ Տէր պիտի դառնաս:

Քաղցր Տէր, այնքան երախտապարտ եմ, անցնող այս շաբթուան ընթացքին ինձի բոլոր տուածներուդ համար: Գալիք օրերուն հետս մնացիր:

Օրինէ ամէն անոնք՝ որոնք կը տառապին այս աշխարհին մէջ, եւ խաղաղութիւն բեր ժողովուրդիդ, այն ժողովուրդին որուն այնքան սիրեցիր եւ որուն համար կեանքդ տուիր: Ամէն:

(Շար. 29)

ԾՆՆԴԵԱՆ ԻԻՂԱԳԻՆ

Ս. ԾԱՆԴԵԱՆ ՏՕՒՆ ԱՊԹԻ,
ՎԱՏԱՀ ԵՆՔ,
ՈՐ ԱԵՐ ԲԱՐԵՊԱՇՏ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆ
ՊԻՏԻ ՉԱՌՈՆԱՂ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ԻԻՂԱԳԻՆԻ ԻՐ
ԱՐՏԱԲՈՒԽ ԼՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆԸ:

ԱՅԵԼԵՅԷ՛Ք
ԵԿԵՂԵՅՈՅ
ԴԻՎԱՏԵՏՐԻ ԷՁՆ

ԵՒ
ՁԵՐ ՀԱԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
յԱՅՏԱԵՅԷՔ (like).

[www.facebook.com/
SourpHagopChurch-
Montreal](http://www.facebook.com/SourpHagopChurch-Montreal)

ԱՅԵԼԵՅԷ՛Ք ԱՁԵՒ
Ս. ՅԱԿՈՒՐ
ԱՌԱՋԱՆՈՐԴԱՆԻՍ
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՅՈՅ
ԿԱՂՔԷՁՆ՝
www.sourphagop.net

ՀԻՎԱՆՈՆԵՐՈՒ ԱՅԵԼՈՒԹԻՒՆ

Բարեհաճեցէք հեռաձայնել
Արժ. Տ. Գառնիկ Քինյ.
Գոյունեանի.
514 909 5203 թիփն:

ՏՆՕՐՀՆԷՔ

Տնօրհնէք փափաքող
ընտանիքները,
թող բարեհաճին դիմել
Տ. Գառնիկ Քինյ. Գոյունեանի,
հեռաձայնելով
514 909 5203 թիփն:

Հոգեւանգստեան
ՁԵՐ ԱՌՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ
ԱՆՈՐՈՐԸ ԿԱՏԱՐԵՅԷՔ ԿԱՊՈՒԵԼՈՎ
ԵԿԵՂԵՅՈՅ ԴԻՎԱՏՈՒՆ:

Սոյն թերթիւն ե-նամակով ստանալու
ՀԱՄԱՐ ՁԵՐ Ե-ՀԱՄԱՅԷՆ ՈՒՐԱՐԿԵՅԷՔ
eglise58@sourphagop.com

ԹԵՐԹԻՎԻ ԱՆՈՐԴ ԹԻԲԵՐՆ
ԿՐՆԱՔ ԳՏԱԵԼ
www.sourphagop.net
ԿԱՂՔԷՁԻՆ ՎՐԱՂ